

Boverket
remiss@boverket.se

Remissvar om ”Boverkets förslag till föreskrifter om bostäders lämplighet för sitt ändamål”(Ert dnr 31/2022)

Stbn 2023:167

Avgränsningar

Jönköpings kommun avgränsar sitt yttrande till att enbart yttra sig generellt om förslaget som helhet. Det innebär att Jönköpings kommun inte har tagit ställning till enskilda krav.

Synpunkter

Struktur

Jönköpings kommun ställer sig positiv till att renodlade och samlade krav kopplat till ett och samma utformningskrav/tekniska egenskapskrav. Jönköpings kommun anser även att författningens disposition med 4 kapitel uppdelad på övergripande bestämmelser, utformningskrav vid nybyggnad, tekniska egenskapskrav och krav vid ändring ger en bra överskådlighet. Jönköpings kommun vill särskilt lyfta att det är positivt att utformningskraven och de tekniska egenskapskraven är uppdelade, då det gör det enklare för stadsbyggnadsnämnden och byggherrar vilka krav som ska prövas i vilket skede av processen.

Jönköpings kommun noterar dock att dispositionen skiljer sig från författningen avseende bla skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall där författningen istället är uppdelad i 3 avdelningar med flera kapitel. Jönköpings kommun anser att det är lämpligt om samtliga författningar har samma disposition, även om antalet kapitel kan variera på grund av att kravet är både utformningskrav och tekniskt egenskapskrav.

Möjliggöra för innovativa lösningar

Syftet med förändring av byggreglerna till att mer eller mindre enbart bestå av funktionskrav tycks motiveras av att möjliggöra för innovativa lösningar. Boverket menar att byggherrar har haft svårt att få gehör för nya lösningar som inte följer de allmänna råden. Jönköpings kommun ställer sig frågande till att detta skulle vara ett utbrett problem då Jönköpings kommun inte har några erfarenheter av detta. Enligt Jönköpings kommun är det ytterst sällan byggherrar introducerar nya

lösningar. Jönköpings kommun upplever att byggherrarna istället önskar regler som är förutsebara, något som de nu föreslagna föreskrifterna inte är. Jönköpings kommun ställer sig därför frågande till att förändringen är motiverad.

Mindre förutsebara regler

Utöver ökade förutsättningar för innovation framför Boverket att ett annat viktigt skäl till förändringen är förenkling av författningen. Författningen kanske blir enklare att läsa på så sätt att det inte finns både föreskrifter och allmänna råd, men det väsentliga borde vara om författningen blir enkel att tillämpa eller inte.

Jönköpings kommun anser att byggreglerna istället kommer bli mer svårtillämpade för alla, såväl byggherrar, projektörer, arkitekter, kontrollansvariga som stadsbyggnadsnämnden. Byggreglerna blir mindre förutsebara och det finns stora risker att förslaget innebär att tillämpningen kommer variera över landet i mycket större utsträckning än idag. Författningsförslagen innebär att det alltid behöver göras tolkningar i varje enskilt fall och det finns därmed en stor risk att olika bedömningar kommer göras i olika kommuner. Det finns även risk att enskilda handläggare på en och samma kommun kommer att göra olika bedömningar. Jönköpings kommun kan inte se att mer eller mindre enbart funktionskrav ska leda till en mer lika tillämpning så som Boverket menar. Att reglerna är svåra att tolka innebär även en större risk för fel och brister.

Med fler krav som endast är funktionskrav utan ledning av allmänna råd finns även stora risker att det i många ärenden blir diskussioner mellan byggherrar och byggnadsnämnd om kravet anses vara uppfyllt eller inte.

Standarder, handböcker och andra branschdokument

Boverket menar att standarder, handböcker och andra branschdokument ska användas för att tolka föreskrifterna istället för allmänna råd. Det kommer vara svårt för såväl branschen som för stadsbyggnadsnämnden att veta vilka standarder, handböcker och andra branschdokument som faktiskt är tillämpbara. Jönköpings kommun menar även att branschen har ett egenintresse och bevakar inte allmänna samhällsintressen på så sätt som Boverket gör. Jönköpings kommun anser det därför problematiskt att branschen ska ta ett större ansvar och driva utvecklingen genom att ta fram förslag på nya lösningar och också ta fram standarder,

Boverket hänvisar vid flertalet gånger till att hur kraven kan uppfyllas finns i olika standarder från SIS. Det kan inte tolkas på annat sätt än att Boverket menar att stadsbyggnadsnämnden ska acceptera lösningar som följer sådana standarder. De flesta standarder är inte gratis vilket innebär att stadsbyggnadsnämnden tvingas betala för att ta reda på vilka krav som gäller. Vilken Jönköpings kommun undrar om det är förenligt med svensk lagstiftning.

Högre krav på kompetens hos byggnadsnämnderna

Boverket menar att kommunerna initialt kommer ha kostnader för kompetensutveckling, men har inga resonemang om att förändringen leder till högre kompetenskrav hos kommunerna. Regler som i större utsträckning enbart är funktionskrav ställer högre krav på kompetensen hos stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadsnämnden har i regel inte tillgång till experter inom de olika utformnings- och egenskapsområdena utan en byggnadsinspektör eller

bygglovshandläggare behöver vara insatt i alla områden. När reglerna ändras till mer funktionskrav kommer kompetenskraven hos kommunerna öka, inte bara initialt. Hur kommunerna ska hantera detta ökade krav på kompetens är oklart. Många kommuner har idag redan svårt att rekrytera erfaren personal. Boverket har inte belyst de ökade krav på kompetens hos kommunerna som förslaget innebär.

Digitalisering

Boverkets arbete med Möjligheternas byggregler verkar inte alls ha haft någon fokus på möjligheterna med digitalisering. Digitalisering nämns inte någonstans i konsekvensutredningen. Författningsförslagen kommer tyvärr leda till att en digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen försvåras och försenas. Med enbart funktionskrav finns mindre möjlighet att ta fram verktyg att granska handlingar automatiskt.

Processuella krav

Flera av bestämmelserna i 1 kap. avser processuella krav. Jönköpings kommun anser att författningen blir splittrad och mindre överskådlig om den ska innehålla både vad de materiella kraven är och processuella krav. Det blir än mer splittrat i och med att det kommer finnas processuella krav i samtliga författningar. Om Boverket vill skriva föreskrifter om de processuella kraven borde det enligt Jönköpings kommun göras i en egen författning som just avser de processuella kraven.

Krav på dokumentation m.m.

I 1 kapitlet finns det på flera ställen krav på dokumentation. Kravet gäller för alla byggnader och alla åtgärder oavsett om de kräver lov eller anmälan. Jönköpings kommun förstår inte riktigt hur detta krav ska kunna följas upp. I lov och anmälningspliktiga ärenden ska visserligen de handlingar som krävs för att stadsbyggnadsnämnden ska kunna ge startbesked lämnas in till stadsbyggnadsnämnden i enlighet med 10 kap. 18 respektive 22 §§ PBL. Det innebär dock inte att stadsbyggnadsnämnden kräver in all den dokumentation som Boverket nu reglerar ska dokumenteras. Vid åtgärder som inte är lov eller anmälningspliktiga ska ingen dokumentation lämnas in till nämnden. Jönköpings kommun undrar därmed vad syftet är med all dokumentation.

Jönköpings kommun undrar även vart den dokumentation som inte ska lämnas in till stadsbyggnadsnämnden ska förvaras. Ett krav på att dokumentation innebär det att stadsbyggnadsnämnden är skyldiga att ingripa om dokumentation inte finns. Även om det är osannolikt att sådan tillsyn skulle tillämpas är det olämpligt att skapa regler som mer eller mindre inte kan följas upp.

Detsamma gäller även kravet på att byggnader ska utföras enligt upprättade handlingar. Om en byggnad inte är utförd i enlighet med upprättade handlingar men trots det följer de materiella kraven är stadsbyggnadsnämnden skyldig att ingripa med tillsyn enligt förslaget. Vilket Jönköpings kommun antar inte är syftet med förslaget, men konsekvenserna av det.

Ändringar av byggnader

Boverket föreslår specificeringar avseende hur kravet på varsamhet uppfylls samt vad som krävs för att en åtgärd inte ska anses förvanska en byggnad. Så som

Jönköpings kommun förstår gäller föreskrifterna enbart vid bedömning om kraven på bostäders lämplighet för sitt ändamål behöver anpassas utifrån varsamhetskravet eller förvanskningförbudet.

Jönköpings kommun undrar hur stadsbyggnadsnämnden ska förhålla sig till föreskrifterna om varsamhet och förvanskning vid prövningen av just förvanskningförbudet enligt 8 kap. 13 § PBL och varsamhetskravet enligt 8 kap. 17 § PBL. Föreskrifterna är så som Jönköpings kommun förstår inte en föreskrift till just dessa paragrafer och gäller således inte vid prövningen av 8 kap. 13 resp. 17 §§ PBL. Jönköpings kommun anser att det blir förvirrande att det kommer finnas flera föreskrifter om just vad förvanskningförbudet och varsamhetskravet innebär som ändå inte är tillämpliga vid prövning av dem såvida frågan inte är kopplad till att något utformningskrav eller egenskapskrav uppfylls.

Jönköpings kommun anser förvisso att det är positivt med förtydliganden vad som avses med varsamhetskravet och förvanskningförbudet men anser att Boverket istället bör ta fram separat författning som just specificerar vad 8 kap. 13 resp. 17 §§ PBL innebär. En sådan föreskrift borde då vara tillämplig oavsett om prövningen avser om 8 kap. 13 och 17 §§ PBL är uppfyllda eller om utformnings- eller egenskapskrav uppfylls vid ändring.

Christina Stenberg
Stadsbyggnadsdirektör

Anna Klahr
Bygglovchef